

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu predbežne prerokoval podnet [REDAKOVANÉ] t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Nápravno-výchovnom zariadení v Ružomberku, na začatie konania vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 prvej vete Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom ministra spravodlivosti Slovenskej republiky pri vybavovaní jeho podnetu na podanie sťažnosti pre porušenie zákona a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na začatie konania o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

[REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“) podnetom doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. februára 2000 označeným ako „ústavná sťažnosť na základe článku 130 ods. 3 Ústavy SR a v zmysle zákona Národnej rady SR o organizácii Ústavného súdu SR zo dňa 15. 2. 1993 a v zmysle úpravy zo dňa 22. 12. 1995“ sa domáhal „svojich ústavných práv v zmysle článku 48 ods. 2 Ústavy SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd podľa článku 6 ods. 1“.

Podnetom napadol Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ministra spravodlivosti, „pre priet'ahy v konaní“ preto, že od 2. novembra 1998, keď odoslal na ministerstvo spravodlivosti podnet na podanie sťažnosti pre porušenie zákona, do dňa zaslania podnetu na ústavný súd, t. j. do 30. januára 2000, o ňom nerozhodol. Navrhovateľ v danej veci žiada ústavný súd o „urýchlené prešetrenie a zákonný postup“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) môže začať konanie aj na podnet právnických alebo fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich práv. Z takéhoto konania nie je možné vylúčiť postup a rozhodovanie žiadneho orgánu štátu, pokiaľ v jeho dôsledku došlo k porušeniu základného práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby a pokiaľ tomuto základnému právu alebo slobode právny predpis Slovenskej republiky neposkytuje účinnú ochranu konaním na inom štátnom orgáne.

Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu na začatie konania ústavný súd skúma jeho všeobecné náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj prípadné dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Jednou z podmienok, ktorú ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní, je, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnený podnet. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o podnete sú preto vylúčené také návrhy, keď navrhovatelia nespĺnili niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietali na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu: „Jedným z dôvodov odmietnutia podnetu je jeho zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno

vysloviť v prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namieta pisateľ podnetu“ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97 a pod.).

Ústavný súd preto skúmal opodstatnenosť predloženého podnetu v naznačenom smere, t. j. existenciu priamej súvislosti medzi označeným postupom napadnutého štátneho orgánu v predmetnej veci a základným právom, porušenie ktorého navrhovateľ namieta, t. j. základným právom na verejné prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov upraveným v čl. 48 ods. 2 prvej vete ústavy. Navrhovateľ podnetom napadol nečinnosť ministra spravodlivosti Slovenskej republiky pri rozhodovaní o jeho podnete na podanie sťažnosti pre porušenie zákona.

Sťažnosť pre porušenie zákona, ako mimoriadny opravný prostriedok, môže podľa § 266 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom v znení neskorších predpisov (Trestný poriadok) podať na Najvyššom súde Slovenskej republiky generálny prokurátor alebo minister spravodlivosti proti právoplatným rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní, o ktorých sa domnieva, že nimi bol porušený zákon. Z dispozície právnej normy jednoznačne vyplýva fakultatívnosť posudzovania prípadného podania (nepodania) sťažnosti pre porušenie zákona oprávnenými subjektmi na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Citovaná právna norma neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Oprávnenie na podanie sťažnosti pre porušenie zákona nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana.

Ústavný súd pri posudzovaní podnetu za právne významné považoval aj to, že rozhodovanie oprávnených subjektov o podaní, resp. nepodaní sťažnosti pre porušenie zákona nemá charakter konania (a ani nie je konaním), na ktoré sa vzťahujú povinnosti uložené rozhodujúcemu (konajúcemu) štátnemu orgánu článkom 48 ods. 2 ústavy.

Nakoľko navrhovateľ nepreukázal skutočnosti, ktoré by potvrdili priamu súvislosť medzi postupom ministra spravodlivosti pri rozhodovaní o jeho podnete na podanie sťažnosti pre porušenie zákona na Najvyšší súd Slovenskej republiky a základným právom, porušenie ktorého namietal, ústavný súd jeho podnet podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnený odmietol.

Právne relevantným, z hľadiska posúdenia podnetu navrhovateľa, je aj vzájomný vzťah medzi základnými právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základným právom na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd sa už zaoberal (I. ÚS 30/97) týmto vzájomným vzťahom a došiel k záveru: „Výkon základných práv uvedených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky predovšetkým predpokladá predošlé uplatnenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 od. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky tým, že sa oprávnený subjekt zákonom stanoveným postupom domáha svojho práva na nezávislom a nestrannom súde“ (I. ÚS 20/97). Termín „svoje právo“ z čl. 46 ods. 1 a „jeho vec“ z čl. 48 ods. 2 ústavy je podľa právneho názoru ústavného súdu potrebné chápať ako synonymá. Z uvedeného vyplýva, že „vec“, ktorú prejednáva súd podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, je totožná s tou, s ktorou sa „každý“ môže obrátiť na súd, aby jej bola poskytnutá súdna ochrana rozhodnutím súdu.

Podľa ustáleného názoru ústavného súdu: „Ustanovenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky neposkytuje v trestnoprávnom konaní „každému“ právo domáhať sa ochrany svojho práva. Obsahom tohto práva, so zreteľom na zákony vykonávajúce citované ustanovenie ústavy, predovšetkým Trestný poriadok, nie je procesná legitímácia každej fyzickej osoby žiadať Najvyšší súd Slovenskej republiky o preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia (rozsudku) súdu v trestnej veci, resp. konania, ktoré mu predchádzalo. Toto právo (aj pokiaľ ide o právoplatné rozhodnutie súdov v trestných veciach) totiž zveruje § 266 ods. 1 Trestného poriadku výlučne generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky a ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky“ (I. ÚS 53/96).

Keďže, vychádzajúc z hore uvedeného vzájomného vzťahu medzi čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, platná a účinná zákonná právna úprava (Trestný poriadok) neposkytuje oprávneniu podať podnet na podanie sťažnosti pre porušenie zákona ochranu (absencia právneho nároku na podanie sťažnosti), nemožno sa úspešne domáhať na ústavnom súde jeho ústavnej ochrany. Aj z uvedeného dôvodu ústavný súd podnet navrhovateľa pre zjavnú neopodstatnenosť odmietol.

Ústavný súd pre úplnosť ešte uvádza, že podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 3, 5 a 8 (ďalej len „Dohovor“) „každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná **nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom**, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutý, pokiaľ by, vzhľadom na osobité okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti“.

Pokiaľ navrhovateľ namietal porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru, mal na mysli zrejme jeho prvú vetu. Základné práva uvedené v druhej vete nemajú k predmetu návrhu (prieťahy v konaní) vecnú súvislosť. Navrhovateľ sa však nemôže úspešne domáhať ani ochrany podľa prvej vety čl. 6 ods. 1 Dohovoru, nakoľko tento sa týka výlučne konania pred súdom, a nie pred iným štátnym orgánom.